

วิธีดำเนินการวิจัย

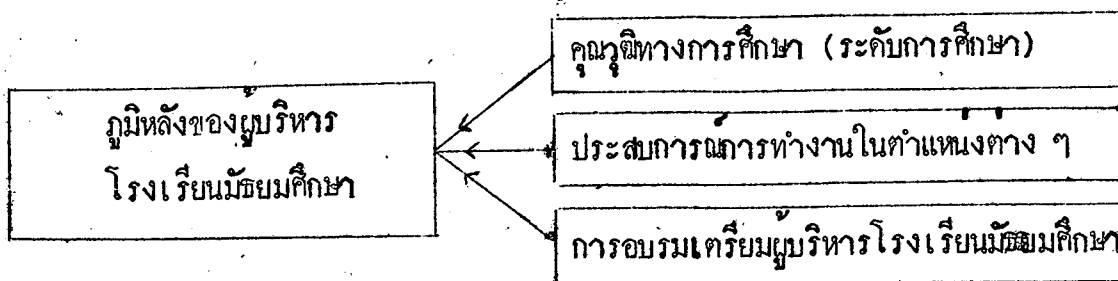
กรอบของแนวความคิดหลักในการวิจัย

จากการศึกษาแนวความคิดในการกำหนดตำแหน่ง การบรรจุและการแต่งตั้งของ ข้าราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 และของ ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523 มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ข้าราชการครูตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2520 เกณฑ์ในการคัดเลือกข้าราชการครูเข้ารับอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา คู่มือการปฏิบัติงานบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 คู่มือปฏิบัติการบริหารงานบุคคลสำหรับโรงเรียน ตลอดจน จนถึงการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถ ที่จะนำเอาแนวความคิดเหล่านี้มาปรับ และกำหนดเป็นกรอบของแนวความคิดหลัก เพื่อเป็น แนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย และวิธีการวิจัยในภาคสนามต่อไป

ผลจากการศึกษาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับ ภูมิหลังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ในการพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง จะประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญดัง แผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1

แสดงตัวแปรที่สำคัญของภูมิหลังของผู้บริหารที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ในการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากตัวแปรที่สำคัญทั้ง 3 นี้ ผู้วิจัยได้นำไปพิจารณาและวิเคราะห์ในชั้นรายละเอียด เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ (indicator) ในแต่ละตัวแปร แล้วนำมาเป็นหลักในการสร้าง แบบสอบถามสำหรับการวิจัยภาคสนามต่อไป

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยจะประกอบไปด้วยประชากรทั้งหมดจากผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 9 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จำนวน 140 คน จากโรงเรียนในเขตจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น เลย สกลนคร และหนองคาย จำนวน 140 โรงเรียน นอกจากนั้นในการสำรวจความคิดเห็น ยังได้ทำการสำรวจจาก ประชากรอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาดังกล่าวที่มีการ แต่งตั้งตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 56 โรงเรียน มีจำนวนผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทั้งหมด 190 คน

รวมประชากรทั้งสองกลุ่ม เป็นจำนวน 330 คน โดยมีจำนวนจำแนกตาม จังหวัด อำเภอ และโรงเรียน ดังตารางที่ 27 ในภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ จากผลการศึกษาเบื้องต้นเพื่อกำหนดตัวแปรที่สำคัญ ตาม แผนภูมิที่ 1 นั้น ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่สำคัญทั้งหมดมากำหนดในรายละเอียดเป็นตัวบ่งชี้ (indicator) เพื่อนำมาสร้างข้อความถามในการวิจัย แต่ละตัวแปรจะประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ (indicator) ดังต่อไปนี้

คุณวุฒิทางการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือ

1. วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติ เฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู

2. วุฒิปริญญาตรี ได้แก่ ปริญญาตรีทางการศึกษา หรือปริญญาวิชาชีพอื่น ที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู

3. ผู้สูงกว่ปรียญาศรี โดแก่ ปรียญาศโทหรือเทียบโดไม่ต่ำกว่ำนีทาง การศึกษา หรือทางอื่น ซึ่ง ก.ค. รับรองว่ำนเป็นคุณสมบัตินเฉพาะสำหรับทำแหน่งขำราชการ การครู

ประสขการณการท่งงาน ค่ำบ่งชี้สำคัญคือ

1. ระยะเวลา (จำนวนปี) ที่ดำรงตำแหน่งในระดับต่ำลงไป หรือที่ ก.ค. เทียบเท่า โดแก่ ระยะเวลา 2 ปี, 4 ปี, 6 ปี และไม่กำหนดระยะเวลา เฉพาะบางตำแหน่ง เพียงกำหนดว่ำน "โดดำรงตำแหน่ง....."

2. ระยะเวลา (จำนวนปี) ที่ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานของตำแหน่ง นั้น หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดแก่ ระยะเวลา 1 ปี, 2 ปี, 4 ปี

การขอมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ค่ำบ่งชี้สำคัญโดแก่ เกณฑ์ใน การคัดเลือกขำราชการครู ซึ่งประกอบด้วย

1. ประเภทบุคคล โดแก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ยังไม่เคยเข้า รับการขอม ครู - อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเตรียมไว้เป็นผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาที่เบิกใหม่ และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเตรียมไว้เป็นผู้บริหาร โรงเรียนเมื่อมีตำแหน่งว่าง

2. อายุ

3. คุณวุฒิทางการศึกษา

4. ประสขการณการท่งงาน

5. คุณลักษณะทางพฤติกรรมขมขางประการที่จำเป็นต่อการเป็นผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา .

นอกจากการกำหนดค้วแปรที่สำคัญและค้วบ่งชี้ในแต่ละค้วแปรที่สำคัญดังกล่ำวมา แล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูล ซึ่งเป็นภูมิหลังขมขางส่วนของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งคาดว่ำนจะเป็นประโยชน์ในขำณการพัฒนายุคผลาการฯ จึงโดกำหนด เลือกค้วแปรในขำณอื่น ๆ เป็นการเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งนี้ด้วย โดยอาศัยแนวความคิด จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ค้วแปรที่เลือกมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้โดแก่

1. เพศ
2. ภูมิฐานะเดิมก่อนเริ่มประกอบอาชีพ
3. อาชีพของบิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษา
4. สถานภาพการสมรส
5. เงินเดือน
6. การฝึกอบรมทางด้านการบริหารตามหลักสูตรอื่น ๆ
7. อายุราชการก่อนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหาร
8. ประสบการณ์การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
9. การดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในทางราชการ
10. หน้าที่และความรับผิดชอบ การเปลี่ยนแปลงหน้าที่และความรับผิดชอบ สำหรับผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตัวอย่างการสร้างข้อคำถาม เมื่อได้กำหนดตัวแปรสำคัญ และตัวบ่งชี้ในแต่ละตัวแปรเหล่านั้นแล้ว ผู้วิจัยก็นำตัวบ่งชี้แต่ละตัวมาสร้างเป็นข้อคำถาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยภาคสนามต่อไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ : อายุของบุคคลที่ควรจะได้รับ การพิจารณาคัดเลือกเข้ารับตาอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ข้อคำถาม : ท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ มากน้อยเพียงใด ให้เขียน
 ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน (ช่อง A = เห็นด้วยอย่างยิ่ง,
 ช่อง B = เห็นด้วย, ช่อง C = ไม่น่าใจ, ช่อง D = ไม่เห็นด้วย และ
 ช่อง E = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

ข้อความ	A	B	C	D	E
1. ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จังหวัด โคกพิหารนอกคันทรองและเสนอชื่อไหกรม สามัญศึกษาคัดเลือก ควรจะมีอายุระหว่าง 25 - 40 ปี					

ตัวบ่งชี้ : ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในระดับท่ำลงไป หรือที่ ก.ค. เทียบเท่า

ข้อความ : ท่านเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ มากน้อยเพียงใด ให้
เขียน ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	A	B	C	D	E
1. บุคคลที่ควรได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจะ ต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี					

ตัวบ่งชี้ : วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ข้อความ : คุณวุฒิทางการศึกษาวิชาที่ชั้นสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี (ไปกรระบุชื่อประกาศนียบัตร หรือชื่ออนุปริญญา)
ชื่อประกาศนียบัตร/อนุปริญญา.....

ปริญญาตรี (ไปกรระบุชื่อปริญญา วิชาเอก วิชาโท)
ชื่อปริญญา.....

วิชาเอก.....

วิชาโท (ถ้ามี).....

- สูงกว่าปริญญาตรี (ไปกระบวนสู้อปริญญาหรือประกาศนียบัตร สาขาวิชา)
ชื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตร.....
สาขาวิชา.....

คัมภีร์ : ระยะเวลา (จำนวนปี) ที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ข้อคำถาม : มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจนได้รับการแต่งตั้งให้เป็น
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

- 1 - 5 ปี
- 6 - 10 ปี
- 11 - 15 ปี
- 16 - 20 ปี
- 21 ปีขึ้นไป

ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยออกแบบสร้างขึ้น โดย
ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ตลอดจนความเหมาะสม
ในการใช้ภาษาในแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน¹ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ชุด แ่
ละชุดแบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 9 แห่ง
เป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา โดยสร้างขึ้นจากตัวแปรย่อยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากแนวความคิดในงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง และความสนใจโดยมุ่งจะศึกษาให้ครอบคลุมถึงภูมิหลังในด้านอื่น ๆ เป็นการเพิ่ม
เติมอีก แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สร้างขึ้นจากตัวแปรที่สำคัญซึ่งเป็นภูมิหลังของผู้บริหารโรงเรียนที่ถือเป็นคุณสมบัติ

¹ ุบายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและรายละเอียดในการปรับปรุงแบบสอบถาม ที่ภาคผนวก

เฉพาะสำหรับตำแหน่งในการพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมีลักษณะเป็นแบบให้ตอบอิสระ จักไว้ท้ายข้อคำถามหลักทุกข้อ

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 9
แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพหรือข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ อายุราชการ การดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่ในตำแหน่งปัจจุบัน และวุฒิทางการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ใช้คำถามเกี่ยวกับ
กับตอนที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีนำส่งและขอรับคืนด้วยตนเองเป็นบางส่วน ในบางจังหวัดได้ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดช่วยเหลือในการนำส่งหรือเก็บรวบรวมส่งคืนทางไปรษณีย์ นอกจากนี้อีกส่วนหนึ่งของแบบสอบถามได้ใช้วิธีการส่งและขอรับคืนทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 330 ชุด มีรายละเอียดในการส่งและรับคืน ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวนที่ได้รับคืน และสามารถใช้ในการวิจัยได้

ประชากรในการวิจัย	จำนวนแบบสอบถาม		
	ส่ง	รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	140	126 ¹	90.00
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	190	162	85.26
รวม	330	288	87.27

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของแบบสอบถามดังนี้

1. แบบเลือกตอบ เป็นข้อความที่ใช้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังในตำแหน่งต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบระหว่างครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน นำเสนอในรูปตารางค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม (Mode) และพิสัย (Range) ประกอบด้วยบรรยาย

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับประสมการณ์การทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ยังได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่าไคสแควร์² (Chi - Square test of Goodness of Fit)

¹ เป็นฉบับที่สมบูรณ์ใช้ในงานวิจัยได้ 125 ฉบับ หรือร้อยละ 89.29

² George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychology Education (Tokyo : McGraw-Hill Kogakusha Ltd., 1981), pp.204 - 207.

2. แบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 9 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย จะทำการวิเคราะห์โดยการประมวลค่าทศนิยมซึ่งระบุระดับความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็น 3 กลุ่ม¹ ไปด้วยกันคือ

ก. ค่าทศนิยมที่เห็นด้วย ได้แก่ ค่าทศนิยมที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วยรวมกัน เพราะค่าทศนิยมทั้งสองเป็นความคิดเห็นที่มีทิศทางเดียวกัน คือ เห็นด้วย

ข. ค่าทศนิยมไม่แน่ใจ

ค. ค่าทศนิยมไม่เห็นด้วย ได้แก่ ค่าทศนิยมที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวมกัน เพราะค่าทศนิยมทั้งสองเป็นความคิดเห็นที่มีทิศทางเดียวกันคือไม่เห็นด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล จะกระทำโดย

1. ตรวจสอบความถี่ของค่าทศนิยมเป็นรายข้อ แล้วคำนวณหาค่าสัดส่วนและค่าร้อยละ เฉพาะผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และกลุ่มรวม

2. จัดเรียงลำดับที่ของแต่ละข้อคำถามใหม่ โดยพิจารณาจากค่าร้อยละของผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มรวม จากค่าสูงสุดไปต่ำสุด

3. ทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนผู้ที่เห็นด้วยระหว่างกลุ่มผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโดยใช้ค่าซี (z - test)²

3. แบบให้ทศนิยมอิสระ เป็นข้อคำถามที่ต้องการทราบข้อเสนอนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการแจกแจงความถี่ และจัดเรียงลำดับความสำคัญ นำเสนอประกอบคำบรรยาย

¹ตามข้อเสนอแนะของ เบสท์ ใน John W. Best, Research in Education (New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1981), p. 181.

²George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychology Education, p. 186.